

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

2. Fortitudo & constantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

regio, artificio singulari, incredibili magnificentia, nobilissimus Architectus Salomon in Basilicæ Ierosolymitanæ porticu collocari mandavit, indito singulis nomine, quod arcana significatione, Templi firmitatem, duritatemque continebat, & denotabat. *Statuit*, inquit Sacer Scriptor, (a) *duas Columnas in porticu templi: cumque statuisset Columnam dexteram, vocavit eam nomine Iachin: similiter erexit Columnam secundam, & vocavit nomen eius Booz.* Utrumque nomen Fortitudinem significat: nam *Iachin* idem est, quod *confirmet*: at verò *Booz*, Fortitudo, stabilitas. Verùm, Fortitudo, aliquando est idem, quod robur, durities, firmitas; interdum respicit tempus, significat perseverantiam, perpetuitatem, constantiam. Illæ itaque Columnæ typi sunt, aut figuræ duarum, quæ ad Ædificium spirituale, vel fulciendum, vel ornandum sunt omninò necessaria, Quæ-nam illæ? Fortitudo, Constantia,

(a) Lib. III. Reg. VII. 21. Lib. 2 Para. 3. & 4.

ARTICULUS II.

FORTITUDO ET CONSTANTIA

Quomodo constituentur duas Columnas Domus Sapientie

ID ut percipiatur commodius, & intelligatur, quomodo in Columnis assimilentur virtutes illæ: OBSERVATIONE Fortitudinis nomine, aliquando indicari firmitatem animi, in quavis virtute exercenda, seu in bono quocumque honesto. Siquidem in omni virtute difficultas aliquando peranda occurrit: nam

----- *Tendit in ardua Virtus.*

Virtus -- dextrum petit ardua collem

Difficilemque aditum primum spectantibus offert

Virtutis via. ---

Hoc sensu S. Ambrosius lib. 1. de officiis, iure, inquit, ea Fortitudo vocatur, quando unusquisque seipsum vincit, iram continet nullis illecebris emollitur, atque inflatur: non adversis perturbatur, non extollitur secundis, & quasi vento quodam variarum rerum, circumfertur mutatione. Atque ibidem distinctione adhibita, sic differit: In duobus generibus, Fortitudo spectatur animi. Primum, ut externa corporis pro minimis habeat, & que superflua, despicienda magis, quam expetenda ducat. Secundum, ut ea que summa sunt, omnesque res in quibus honestas, & illud $\pi\epsilon\tau\epsilon\pi\omega\varsigma$ cernitur, praeclara animi intentione, usque ad effectum persequatur. Itaque ex mente S. Ambrosii, Fortitudo completur contemptum divitiarum, honorum, ac voluptatum, & firmum propositum bono honesto inhærendi, sic, ut nullis malis sinas te ab eo divelli. Deinde verò, Fortitudo nonnunquam designat Virtutem quandam peculiarem, quæ una est ex quattuor Cardinalibus, quæ animus rectè se habet in rebus acerbis & adversis, terribilibusque perferendis, aut expugnandis. Qua acceptione definitur à S. Augustino, (c) Considerata periculorum susceptio, & laborum perperio. Ab Aristotele autem, (d) Mediocritas circa metum & audaciam. A Tullio (e) itemque in Tusculanis, Virtus, cuius munera duo maxima, mortis dolorisque contemptio. Ab hac dicitur fortis Samson, David, Laurentius, Agnes, ceterique utriusque sexus Martyres. Haud dissimili modo, Constantia, aut Perseverantia bifariam sumitur. Et quidem signatè Perseverantia idem aliquando est, quod continuatio in virtutum studio, ac Dei gratia usque ad obitum. Quo pacto est proprium Donum

Ee 3

Electo-

(a) Ovid. 2. de Pont. (b) Litt. Pyth. Virg. (c) Lib. 83. quæst. 9. 31.

(d) Lib. 3. Eth. c. 6. (e) Cic. lib. 4. Tuscul.

El Horum: de quo Augustinus lib. de bono, Perseverantia. Interdum verò accipitur pro proposito perseverandi in bono opere, quam diu ratio dictabit, ex affectu peculiaris honestatis, quæ in opere illo cernitur. Ut cum quis vult perseverare in jejunio per totâ Quadragesimâ, sive ut carnem domet, sive ut pro peccatis satisfaciat, sive ut obediat Ecclesiæ, aut simili de causâ. Atq; ita ad quilibet Virtutem spectat: nam virtus omnis ex affectu proprii boni potest velle operis continuationem usque ad finem. Rursum verò, velle perseverare quis ita velle apud se potest, præcisè ex affectu ipsius Perseverantia & continuationis, quatenus id per se honestum est. Scilicet Perseverantia est peculiaris virtus, de quâ S. Thom. 2ª quæst. 137. Ab ea autem parum differt, si quid differat *Constantia*. Quid enim aliud est perseverare, quam usque ad finem constantem esse? Sunt autem *Fortitudo* & *Perseverantia*, Virtutes ita connexæ, ut agrè à se mutuo avelli possint, & tam germanæ ac similes, ut quod de una dicitur, alteri accommodari soleat.

DICO igitur, *FORTITUDINEM*, & *CONSTANTIAM* sive *PERSEVERANTIAM*, rectè, ut *COLUMNAM* comparari. Quod primò probare licet ex interpretatione nominum Hebraicorum, *Boox* enim Hebraicè idem est quod *in eo fortitudo*, vnde Septuaginta vertunt *ixv's*, id est *Robur*: quomodo ad idem spectet *Iachin*, superius innuavimus. Et id sentiunt ii Scripturæ Interpretes, qui de illas Columnas, Fortitudinis, & immobilis permanentia, sive Perseverantia, aut Constantia, fuisse symbolice asserunt. Ita ferè Ribera, Pineda, Viegas, sequuntur antiquiores. Deinde, Poëtæ, pictores, sculptores, hieroglyphicæ, philologi, quodcumque virtutes quatuor Cardinales exhibent, in carmine, tabula, ligno, marmore, vel chartâ, Fortitudini, similiterque Constantia Columnam

lammam apponunt, vel Columnam solitariè, ut hujus & illius symbolum effingunt. Quod gentium penè omnium usu est receptum, & scutariæ leges in Heraldica disciplina præscribunt, in qua nihil usitatus, quàm in clypeo, vel scutum familiæ Columnam erigere, quæ Fortitudinem, aut Constantiam, vel utramq; designet. Nota sunt Insignia nobilissimæ familiæ apud Romanos, solitaria in Scuti area, COLUMNA à quâ etiam nomen Columnensium Principum in Italia, aliisque regionibus, vocabulo, ex Latino in cujusvis gentis patrium mutato, servata tamen constanter significatione symboli, quo Fortitudo stirpis, & majorum prolapiæ exprimitur. Quid fortius in universo, quàm benè constituta Religio, & optimis legibus munita Respublica? Utramque ut exprimeret imagine symbolica Philologus, qui blandiebatur Carolo IX. Valesio Regi Gallorum Christianissimo, pingi curavit paludatum, duas una manu Columnas inclinatas erigentem, addito versu:

Mira fides! Lapsas renovat manus una COLUMNAS.

Et sanè, in Columnâ spectari possunt conditiones plurimæ, aut proprietates Fortitudinis. *Columna*, si describere eam placet, est lapis (quamvis ex alia quoque formari possit materia) firmus, oblongus, aut perpetuus: vel ut quidam definit, *Firma perpetuaq; muri pars, excitata ad perpendicularum à solo imo, usque ad summum tecti, ferendi, vel alius usus gratiâ.* Itaque in Columna est rectitudo inflexibilis, firmitas, stabilitas, continuatio, sustentatio; quæ sunt Fortitudinis, & Constantiæ qualitates. Utraque est recta, in neutram partem declinans: ideoque inflexibilis. Frangere, ceu Columnam, citius, quàm flectere Fortitudinem poteris. Est stabilis: moveri nescit. Nulla est in ea interruptio: continuatur ab exordio operationis bonæ,

Ec 4

usque

usque ad calcem. Sufientat virtutum compagem, quæ sine hac & Constantialabirur, non secus ac subductis Columnis, tabulatum.

ARTICULUS III.

COLUMNÆ

Sapientia & Prudentia.

PRÆCLARI quidam Sacræ-Scripturæ Interpretes, Venerabilis Beda, Abulensis, Vatablus, & nominati superius recentiores, Ribera, Pineda, Viegas, censent, Salomonem idem significasse duobus illis nominibus, *Iachin* & *Booz*, nimirum, optare se firmitatem & stabilitatem Templi: nam etiam *Iachin*, aliquando significat firmitatem, ac fortitudinem. Secundum quam interpretationem posuimus Columnas haud multum differentes, *Fortitudinem*, & *Constantiam*, seu *Perseverantiam*. Ac quibusdam magis placet, quod docet Cajetanus, duo illa distingui oportere, ac per *Iachin*, quod propriè significat directionem, aut rectitudinem. Vnde Septuaginta Paralipom. 3. vertunt *κατ' ὀρθωσις*, id est, *correctio*, *directio*, *recta affectio*, designari Prudentiam, sive Sapientiam practicam, per *Booz*, fortitudinem & firmitatem: ut indicare voluerit Salomon, per *Iachin* quidem, quod Templi artificio peculiari & sapientia elegantissimè esset ædificatum, per *Booz* vero, quod fortissimè fundatum, munitum & stabilitum; simulque Deum sit precatus, ut illud in omnibus, per *Iachin* dirigere, & per suum *Booz* roborare dignaretur, & ab hostibus tempestatibusque, omniq̃ue periculo eripere. Quare inter Columnas **Ædificii Spiritualis in hac Columnatione**, nominari potest